

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับที่ผ่านมาได้ส่งผลให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมากโดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทำให้ประเทศชาติเจริญพัฒนาขึ้นตามลำดับส่งผลให้ประชาชนในสังคมไทยมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมในปัจจุบัน

จากแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศระยะกลางเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาว มีสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาประเทศโดยมี “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” สร้างสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง^๑

จากสภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆก่อให้เกิดการต่อสู้แข่งขันกันเพื่อความอยู่รอดและการดำรงชีวิตที่มีสวัสดิภาพที่ดีในสังคมประชาชนทุกคนต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขความพึงพอใจในชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคลและเกี่ยวข้องกับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมโดยรวม

จากแนวคิดการพัฒนาประเทศดังกล่าวข้างต้น กองทัพบกได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาจึงกำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลในกองทัพบก เพื่อให้กองทัพบกเป็นกองทัพที่ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวให้เท่าเทียมกับสังคมภายนอก อีกทั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีนโยบายให้ดูแลสวัสดิการความเป็นอยู่ของกำลังพลและครอบครัวอย่างใกล้ชิด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล ให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี มีขวัญกำลังใจที่ดีอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจโดยรวมของกองทัพบก

ทหารมีบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตรา ๗๗ บัญญัติว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็นและเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบัน

^๑สำนักนายกรัฐมนตรี.สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑. [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://www.kroobannok.com> [๑๕ มีนาคม ๒๕๕๗].

พระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการพัฒนาประเทศ”^๒

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวซึ่งเป็นภาระที่สำคัญ ดังนั้นทหารควรได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อปฏิบัติการกิจและหน้าที่ของกองทัพบกบรรลุเป้าหมายซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตจะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นลำดับแรก ด้วยการพัฒนาความรู้ สุขภาพร่างกาย คุณธรรมและจริยธรรม และอุดมการณ์ทหาร ควบคู่ไปกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเพื่อเป็นการสร้างคนที่มีคุณภาพอย่างสมดุล

แนวความคิดดังกล่าวกองทัพบก มีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตทหาร ให้มีความเป็นอยู่อย่างสมฐานะ มีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวของผู้ที่มีฐานะยากจนในชนบท มีความรู้ต่ำ มีภาระหน้าที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัว เป็นแรงงานที่ไม่มีความชำนาญ รับการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการดังนั้น กองทัพบกจึงต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กับทหารกองประจำการ มีโอกาสได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ในระหว่างที่รับราชการทหารให้มีชีวิตประจำวันที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คือ ให้ทหารกองประจำการ ได้รับสิทธิประโยชน์อันถึงได้ตามที่ราชการกำหนดอย่างเต็มที่ครบถ้วน และได้รับการบริการสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งมีความรู้ในสายอาชีพอย่างเพียงพอ ที่จะนำไปประกอบอาชีพภายหลังปลดจากประจำการไปแล้ว โดยออกคำสั่งกองทัพบกที่๒๖๘/๒๕๕๕ลงวันที่ ๑๙ตุลาคม๒๕๕๔เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการเพื่อให้ทหารกองประจำการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นระหว่างอยู่ในกองประจำการและมีความรู้ในสายอาชีพเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพภายหลังปลดจากกองประจำการโดยได้รับการบริการสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและเพียงพอซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่เพื่อรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติอย่างเต็มความสามารถยังเป็นการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีของกองทัพบกอีกด้วยซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการมุ่งพัฒนาในด้านปัจจัย๔ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นลำดับแรกและด้านอื่นๆเป็นลำดับถัดไปไว้ในขณะเดียวกันจะต้องพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไปด้วยอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยนำไปปฏิบัติเพื่อให้ทหารกองประจำการในหน่วยต่างๆของกองทัพบกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นรูปธรรมจึงมีผลในการปฏิบัติกับหน่วยทหารทุกหน่วยในกองทัพบกที่มีทหารกองประจำการในสังกัดต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นเพื่อที่สอดคล้องกันนโยบายที่กองทัพบกต้องการและยิ่งในสภาพสังคมในปัจจุบันเรื่องของยาเสพติดได้ระบาดไปทั้งสังคมไทยซึ่งเป็นมหันตภัยร้ายแรงของประเทศดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการนั้นจะมีส่วนช่วยให้ทหารกองประจำการได้มีความรู้ความเข้าใจและห่างไกลสิ่งเสพติดรวมทั้งยังเป็นกำลังสำคัญของกองทัพบกในการพัฒนาประเทศชาติและร่วมต่อต้านภัยยาเสพติดอีกด้วย

นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับทหารกองประจำการของกองทัพบกซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของทหารกองประจำการที่เข้ามารับใช้ประเทศชาติและเพื่อสนองกับนโยบายของกองทัพบกกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ก็เป็นหนึ่งในกองทัพบกที่เห็นความสำคัญของการพัฒนา

^๒สำนักงานพัฒนาระบบราชการ.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.opdc.go.th/uploads/files/law/constitution_2550[๑๗ มีนาคม ๒๕๕๗].

คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการศูนย์การทหารม้าเป็นหน่วยทหารในกองทัพบกขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหารบกเป็นเหล่าสายวิทยาการหนึ่งของกองทัพบกที่มีหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการและควบคุมทางด้านกำลังพลของเหล่าทหารม้ามีผู้บังคับบัญชาศูนย์การทหารม้าเป็นผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารม้าต่างๆ ซึ่งมีที่ตั้งกระจายอยู่ทุกภาคของประเทศจึงอยู่ในความควบคุมทางด้านวิชาการและด้านกำลังพลของศูนย์การทหารม้า ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งรวมของเหล่าทหารม้า ดังนั้นผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้าจึงเป็นหัวหน้าเหล่าทหารม้าด้วย ศูนย์การทหารม้ามีภารกิจสำคัญ ดังนี้

๑. วางแผน อำนวยการ กำกับการ และดำเนินการฝึกศึกษาเกี่ยวกับวิทยาการของเหล่าทหารม้า

๒. ดำเนินการวิจัยและพัฒนากำหนดหลักนิยม และทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง

๓. ปกครองบังคับบัญชาหน่วยทหารที่กระทรวงกลาโหมกำหนดตามที่ได้รับมอบ

การดำเนินงานจากภารกิจของศูนย์การทหารม้าข้างต้น สามารถแยกการดำเนินงานได้ดังนี้

๑. วิจัยและพัฒนาด้านวิชาการ การฝึก การศึกษา อาวุธยุทโธปกรณ์ และการจัดหน่วยทหารม้า

๒. ค้นคว้า ปรับปรุงและจัดให้มีหลักฐานทางวิชาการของเหล่าทหารม้า

๓. ทดสอบการจัดการฝึกการปฏิบัติการทางยุทธวิธีและทางเทคนิคของเหล่าทหารม้า

๔. ควบคุมการบรรจุและการโยกย้ายกำลังพลในเหล่าทหารม้า

๕. ดำเนินการวิจัยออกแบบสร้าง ปรับปรุง แจกจ่ายและซ่อมเครื่องช่วยฝึกให้เหมาะสมกับการฝึกและศึกษาเพื่อสนับสนุนหน่วยต่างๆ ของเหล่าทหารม้า รวมทั้งให้คำแนะนำในการใช้และเก็บรักษา

การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธี จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้มีคุณภาพเพราะมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสิ่งต่างๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างคนให้มีความรู้มีความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ การศึกษาพัฒนาคุณภาพชีวิตก็เพื่อที่จะให้ได้พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเจริญยิ่งขึ้นไป จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตของคนเราอีกประการหนึ่งที่นอกเหนือจากปัจจัย ๔ ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงหมายถึง คุณงามความดี การกระทำความดี เพื่อสร้างสมคุณงามความดีต่างๆ ให้งอกงามไพบูลย์สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิตตลอดจนถึงการทำมาหาเลี้ยงชีพและยังได้เอื้ออำนวยแก่การทำกิจต่างๆ ที่ดียิ่งๆ ขึ้นไปพร้อมกันนั้นก็ยังเป็นการฝึกอบรมชีวิตด้านกาย และวาจาใจของบุคคลนั้นให้มีความพร้อมยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นถึงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมคือการอยู่ร่วมกันด้วยดีระหว่างมนุษย์ด้วยกันในสภาพที่เกื้อกูลกันสมาชิกแต่ละคนนอกจากจะสามารถดำรงตนอยู่ได้ด้วยดีแล้วยังมีโอกาที่จะกระทำความดีงามหรือเข้าถึงสิ่งมีค่าสูงขึ้นไปอีกด้วยคุณภาพชีวิต แปลว่าลักษณะของชีวิตที่มีคุณภาพ หรือคุณสมบัติของชีวิตที่ดีหรือสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพหรือคุณสมบัติของชีวิตที่ดีหรือสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพหมายถึงองค์ประกอบและลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงถึงสภาพของชีวิตที่ดีดำรงอยู่ด้วยดีเป็นส่วนร่วมที่เกื้อกูลซึ่งกันและกันสังคมและธรรมชาติมีความพร้อมและสามารถที่จะพัฒนาตัวเองให้เจริญงอกงามสู่ความสันติสุขและอิสรภาพสมบูรณ์ หลักภavana ๔ ในฐานะเป็นหลักธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงมีประโยชน์ที่นำหลักธรรมทั้ง ๔ มาพิจารณา และ

พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในชีวิต มีสภาพชีวิตที่เป็นคุณปราศจากโทษ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การนำมาใช้ พัฒนาชีวิตทหารจึงเป็นหลักที่สร้างคุณประโยชน์ในทุก ๆ ด้านทำให้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น หลักการพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง หลักการที่ทำให้ชีวิตดีขึ้นมีความสุขมีความสมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพ ได้แก่ สุขภาพกายและสุขภาพจิตด้านสังคมได้แก่ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกอบอาชีพ คือมีรายได้สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวเป็นต้น รวมทั้งมีความรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ของชีวิตและที่มีส่วนสำคัญมากที่สุด คือบุคคลสามารถดำรงตนเองให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และไม่ทำตนให้เป็นภาระที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม

คุณภาพชีวิตทางพระพุทธศาสนาถือว่าเป็นองค์รวมขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ รูปกับนามหรือเรียกง่าย ๆ ว่ากายกับใจ ชีวิตจะเรียกได้ว่ามีคุณภาพอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อส่วนประกอบทุกส่วนมีคุณภาพนั่นคือ ชีวิตที่มีคุณภาพจะประกอบด้วยกายที่มีคุณภาพกายและคุณภาพใจอย่างไรก็ตามชีวิตไม่ใช่สิ่งที่ตั้งอยู่นิ่งๆ แต่เป็นองค์รวมที่เคลื่อนไหวเมื่อพูดถึงคุณภาพชีวิตที่เคลื่อนไหวหรือชีวิตที่ดำเนินไปในโลกท่ามกลางสภาพแวดล้อมจะมีวัฏฏจักรกรรมและเรื่องราวต่างๆ ที่ต่อเนื่องกับชีวิตเพิ่มขยายออกไปไม่ใช่เฉพาะกายกับใจล้วนๆ เท่านั้นวัฏฏจักรกรรมและเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตเหล่านี้จัดเป็นส่วนประกอบของคุณภาพชีวิตโดยแยกเป็นคุณภาพธรรมดาสามัญที่มองเห็นกันอยู่ประเภทหนึ่งและคุณภาพที่ลึกลับเลยไปจากที่มองเห็นด้วยตาอีกประการหนึ่ง

กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศร อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรีจึงต้องปรับปรุงคุณภาพชีวิตของกองประจำการในหน่วยของตนให้ได้ตามตามแนวพุทธวิธีที่นโยบายของกองทัพบกต้องการซึ่งทหารกองประจำการที่อยู่ในกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรีในปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ มียอดกำลังพลทหารกองประจำการที่ได้รับมอบจากการที่กองทัพบกเรียกเกณฑ์และแบ่งโดยแผนกสรรพกำลังจังหวัดทหารบกสระบุรีดังนี้ ทหารกองประจำการ ผลัด ๑ ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๕๔๗ คน ผลัด ๒ ปี ๒๕๕๔ จำนวน ๕๕๓ คน และทหารกองประจำการ ผลัด ๑ ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕๔๓ คน ผลัดที่ ๒ ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๕๕๗ คน รวมทั้งสิ้น ๒,๒๐๐ คน^๓ ซึ่งทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศรเหล่านี้จะได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพคุณธรรมเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นเป็นภารกิจที่ดำเนินไปได้อย่างยากลำบาก มีปัญหาและอุปสรรคมาก เนื่องจากจำนวน ขนาดหน่วย กำลังพล งบประมาณ สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน รวมถึงภาวะที่ไม่มีตัวตน เช่น ขวัญ กำลังใจ แรงกระตุ้น การชักจูง ความสนใจและการเรียนรู้ แนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างตามสภาพดังกล่าวข้างต้น ย่อมมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ จึงจำเป็นต้องสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธี โดยการระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่บริหาร ฝ่ายเสนานิการ ฝ่ายอำนวยการที่เสนอแนะ หัวหน้าหน่วยขึ้นตรง หัวหน้าฝ่าย/แผนก ที่เป็นผู้

^๓ กระทรวงกลาโหม, “ประกาศกระทรวงกลาโหมเรื่องการคัดเลือกการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการเข้ากองประจำการและการแบ่งมอบทหารกองประจำการปี ๒๕๕๔”, (กรุงเทพมหานคร:กองทัพบก, ๒๕๕๔)(อัดสำเนา).

ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและทหารกองประจำการ เพื่อร่วมกันสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักธรรมมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร รวมทั้งศึกษาสภาพและปัญหาการยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับทหารกองประจำการ ตามแนวพุทธวิธีและนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ทหารกองประจำการ ซึ่งเปรียบเสมือนร้วของชาติเพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกป้องพิทักษ์แผ่นดินไทย รวมทั้งการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักการการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๒.๓ เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ หลักการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า อยู่ในระดับใด

๑.๓.๓ ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรีผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งหัวข้อเรื่อง ดังนี้๑) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ๒) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาตามหลักภาวนา ๔ คือ กายภาวนา สิลภาวนา จิตตภาวนา ปัญญาภาวนา ๓) แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ๔)ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต๕)การพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ๖) แนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์๗) ประวัติความเป็นมาศูนย์การทหารม้า๘) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ ๑) ด้านอาหารและโภชนาการ ๒) ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ๓) ด้านที่พักอาศัย ๔) ด้านสุขภาพร่างกาย ๕) ด้านสวัสดิการอื่นๆ ๖) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตัวแปรตามคือ ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธี ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร / ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ค่ายอดิศรจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ๒,๒๐๐ คน^๔

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ทหารประจำการ ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการ หัวหน้าหน่วย/ ฝ่าย / แผนก นักวิชาการ พระสงฆ์ จำนวนทั้งสิ้น ๒๒ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัย “ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๗ ถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า และกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธี ทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านกายภาพ ๒. ด้านศีล ๓. ด้านจิตภาพ ๔. ด้านปัญญาภาพ

๑.๕.๒ การบริหาร หมายถึง แผนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ที่กำหนดไว้

๑.๕.๓ การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธี ของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้า ทั้ง ๖ ด้าน ดังนี้ ๑) ด้านอาหารและโภชนาการ ๒) ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ๓) ด้านที่พักอาศัย ๔) ด้านสุขภาพร่างกาย ๕) ด้านสวัสดิการอื่นๆ ๖) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

^๔การคัดเลือกการตรวจเลือก, “ทหารกองเกินเข้ารับราชการเข้ากองประจำการและการแบ่งมอทหารกองประจำการปี ๒๕๕๖”, (กองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร).

๑.๕.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ๖ ด้านประกอบด้วย

๑. **ด้านอาหารและโภชนาการ** คือการประกอบเลี้ยงแก่ทหารกองประจำการโดยคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการความเพียงพอและปริมาณทั้งนี้จะต้องมีการควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายประกอบเลี้ยงให้เหมาะสมสัมพันธ์กับคุณภาพและปริมาณของอาหารอย่างสม่ำเสมอ

๒. **ด้านเครื่องแต่งกายเครื่องนอนและของใช้ประจำตัว** คือ จัดอุปกรณ์และสถานที่ซัก,รีด,เสื้อผ้า,เครื่องนอนประจำทุกกองร้อย

๓. **ด้านที่พักอาศัย** คือ ได้จัดที่พักสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารเรือนโรงทุกกองร้อยโดยรวมทั้งภายในและภายนอกให้เป็นระเบียบสวยงามสะอาดและร่มรื่นเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานและการพักอาศัย

๔. **ด้านสุขภาพร่างกาย**คือ จัดสถานที่พยาบาลให้กับทหารประจำการยามเจ็บไข้ตลอดจนจัดสถานที่ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของทหารประจำการ

๕. **ด้านสวัสดิการอื่นๆ** คือ การฝึกอบรมวิชาชีพทหารกองพันประจำการโดยขอรับการสนับสนุนวิทยากรและงบประมาณจากศูนย์ฝึกฝีมือแรงงานแขนงสาขาช่างเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตรสาขาช่างซ่อมจักรยานยนต์ สาขาช่างเชื่อมโลหะสาขาช่างไฟฟ้า

๖. **ด้านคุณธรรมและจริยธรรม**คือ อบรมปลูกฝังให้ทหารกองประจำการมีค่านิยมที่ยึดติดกับวัตถุและมุ่งแสวงหาความสุขทางใจมากกว่าทางกายโดยอบรมศีลธรรมแก่ทหารกองประจำการเป็นประจำทุกเดือน

๑.๕.๕ **สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิต** หมายถึงความเป็นอยู่และสิ่งที่เป็นอุปสรรค ขัดขวางต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ กองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร

๑.๕.๖**ทหารกองประจำการ**หมายถึงกลุ่มราษฎรส่วนหนึ่งที่เข้ามารับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารกองประจำการ(ทหารเกณฑ์) และถือเป็นกำลังพลหลักของกองทัพ

๑.๕.๗**ปลดประจำการ**หมายถึงทหารกองประจำการที่ได้รับใช้ชาติตามที่ทางราชการกำหนดครบและพ้นจากการเป็นทหารกองประจำการ

๑.๕.๘**พุทธวิธี** หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบันได้แก่หลักภาวนา มี ๔ ประการ คือ

๑. **ด้านกายภาวนา**คือ พัฒนากายหรือการทำให้ร่างกายเติบโตแข็งแรงการกินอาหารให้ได้คุณค่ากินพอดีด้วยความรู้จักประมาณให้ร่างกายอยู่ผาสุกมีสุขภาพดี

๒. **ด้านศีลภาวนา**คือพัฒนาศีลหรือพัฒนาทางสังคมศีลคือการอยู่ร่วมสังคมโดยไม่เบียดเบียนกันแต่มีชีวิตที่เกื้อกูลต่อกันและมีวินัย

๓. **ด้านจิตภาวนา**คือ พัฒนาจิตใจหรือพัฒนาทางอารมณ์ก็คือเรื่องของจิตใจนั่นเอง

๔. **ด้านปัญญาภาวนา** คือ พัฒนาปัญญาหรือพัฒนาการทางปัญญาแก้ไขข้อติดขัดขจัดปัญหาหายอิ้อัดหลุดโล่งไปได้ตลอดจนรู้เท่าทันเหตุปัจจัยมีอะไรเกิดขึ้นก็รู้จักมองตามเหตุปัจจัย

๑.๕.๙**กองบัญชาการศูนย์การทหารม้าค่ายอดิศร**หมายถึงหน่วยงานระดับกองพลหรือเทียบเท่าให้การสนับสนุนตามการช่วยรบในส่วนของกองทัพบกในอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาการบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๖.๒ ทำให้ทราบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ และนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑.๖.๓ ทำให้ได้นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการตามแนวพุทธวิธีกองบัญชาการศูนย์การทหารม้า

๑.๖.๔ ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธวิธีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป